

Авторка статті:

Ірина ГОДУН,

здобувачка

ОП Соціальна робота

Наукова керівниця:

Світлана КОЛЯДЕНКО,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,

завідувачка кафедри соціальних технологій

МИТРОПОЛИТ АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ – ВЕЛИКИЙ БЛАГОДІЙНИК

В українській історії важко знайти більш суперечливу фігуру, ніж митрополит Андрій Шептицький. Польський граф, що став українським священиком. Чернець, що вмів заробляти гроші та вчив цьому українців. Багач, що практично все до копійки віддавав на розвиток української церкви, науки, культури та патріотичне виховання молоді.

Благодійницьку діяльність митрополита досліджено у працях: Гентош Л., Божко Н. [1], Цубова Л., Кекош О., Мищишин І. [4], Цюри С., Середи О. та ін.

Галицький митрополит Андрій Шептицький, який впродовж 1901–1944 років очолював Українську Греко-католицьку церкву та доклав чимало зусиль, аби поліпшити життя багатостраждального українського народу [3, с.304]. 17 вересня 1899 року у 34-літньому віці о. Андрій Шептицький був призначений єпископом у місто Станіславів (сьогодні Івано-Франківськ) [1, с.25]. Від першої хвилини свого митрополитування Владика підтримував розвиток та збереження культурно-мистецької спадщини українського народу. Від щирого серця та за покликом душі він здійснював свої благочинні діяння. Він допомагав дитячим садкам, будинкам та приватним школам, заснував Богословське наукове товариство та Богословську академію, «Академічний дім» у Львові (спільно з Є.Чикаленком) [4, с.207]. Його благодійницька діяльність поширювалася на дітей-сиріт у Збоїсках (Львів), сиротинець для немовлят у Брюховичах (Львів) та інші притулки [2, с.278].

Варто відмітити, що митрополит опікувався усіма ланками освітньої галузі – від дошкільних закладів до закладів вищої освіти. Так, отримавши підтримку митрополита було створено окрему чернечу гілку сестер Службниць, основним завданням яких була опіка та виховання маленьких українців. Так, завдяки роботі сестер Службниць було створено перший український дошкільний заклад – захоронка. Активна виховна діяльність сестер допомогла створити мережу дошкільних закладів, які опікувалися багатьма дітьми. Окрім сестер Службниць за підтримки митрополита Шептицького виникло нове згромадження – сестер Йосифіток, які також займалися виховною роботою серед дітей [5, с.179].

У 1906 році матеріальна підтримка митрополита Андрія Шептицького допомогла розпочати діяльність жіночої гімназії та вчительської семінарії під керівництвом сестер Василіянок [4, с.208]. У 1919 році з ініціативи митрополита Шептицького було засновано гімназію для хлопчиків класичного зразка «маласемінарія» з інтернатом, де вчилися майбутні студенти-теологи. Під час масових репресій польського уряду щодо населення Галичини у 1930 році були закриті 7-8 класи у деяких гімназіях, тому митрополит заснував другу «малу семінарію» в Рогатині [4, с.211].

За його фінансової підтримки відкривалися фахові, технічні та торгові школи, в яких навчалася молодь. Першу професійно-технічну школу монахів Студитів було відкрито в 1921 році в Зарваниці. Трохи пізніше розпочала свою діяльність школа в Унівському монастирі, де хлопці здобували такі професії, як: виготовлення та ремонт взуття, теслярство і художня різьба по дереву. Також в той період відкрилася

сільськогосподарська школа в с. Милування. Відмітимо, що для молочної ферми, що функціонувала в структурі школи Владикою було придбано 10 моргів землі [4, с.212].

Щороку власним коштом митрополит утримував 20 бідних юнаків та 20 дівчат, даючи їм різноманітну освіту. На підтримку дітей із малозабезпечених сімей 16 квітня 1905 року у Львові було створене Товариство Вакаційних Осель під керівництвом Андрія Шептицького. Діти завдяки підтримці товариства та самого митрополита Шептицького мали можливість відпочивати влітку в комплексах у с.Милування Товмацького повіту та в с. Кошів Коломийського повіту [2, с.281].

Митрополит постійно дбав про монастирі, їх архіви та про поповнення літературою монастирських бібліотек. Будучи митрополитом Андрій Шептицький видав акт, відповідно до якого дарував Станіславській єпархії свою прекрасну бібліотеку (3 871 томів та 3 602 стародруків на загальну суму 8 216 злотих). Ця бібліотека, з волі митрополита, мала стала осередком науки для священиків та всіх, хто прагнув отримати кращу освіту [3, с.307].

Варто відмітити, що мав А. Шептицький великі заслуги й перед українською культурою. В царині українського церковного мистецтва митрополит Андрій Шептицький стояв на національних засадах. Завдяки його матеріальній підтримці велось будівництво цивільних споруд в українському стилі, зокрема бурси Українського педагогічного товариства, Народного готелю у Львові, Академічного дому тощо [1, с.26].

Оголошені Андрієм Шептицьким конкурси на найкращі проекти церков (1902-1910 рр.) помітно стимулювали розвиток церковного мистецтва Галичини та отримали широкий розголос в пресі [1, с.28].

Як глибокий знавець мистецтва митрополит Андрій Шептицький неодноразово виступав його меценатом. Він допомагав, зокрема, художнику Модесту Сосенко, скульптору Михайлу Гаврилку, художникам Івану Северину, Олексію Новаковському та багатьом іншим [4, с.213].

Наведений нами перелік добрих справ митрополита – далеко не повний. Однак, наведені вище факти переконливо свідчать про те, що митрополит Андрій Шептицький був справжнім благодійником та завжди приходив на допомогу українцям у важкі хвилини їх життя. Благодійницька діяльність митрополита зробила величезний внесок у культурний розвиток України кінця ХІХ – початку ХХ століття. І сьогодні, коли в Україні відроджуються традиції благодійництва, він є яскравим прикладом для всіх, хто прагне своїми безкорисними благодійними вчинками зробити нашу країну кращою.

Використана література

1. Божко Н., Цубов Л. Благодійницька та меценатська діяльність митрополита Андрея Шептицького у царині культурно-мистецької спадщини. *Historical and Cultural Studies*. 2015. Volume 2, number 1. P. 25–29.
2. Гентош Л. *Багатогранна благочинна діяльність митрополита Андрея Шептицького. Мойсей українського духа*. Львів: Артклас, 2015. С. 276-285.
3. Івах О. Благодійність та меценатство митрополита Андрея Шептицького. *Андрей Шептицький: наук. праці*. Львів: «СПОЛОМ», 2016. С. 300-311.
4. Мицишин І. Митрополит Андрей Шептицький як меценат української культури та шкільництва. *Андрей Шептицький: наук. праці*. Львів: «СПОЛОМ», 2016. С. 201-216.
5. Рощина Л. О. Меценатська діяльність митрополита Андрея Шептицького. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2008. № 1. С. 178-180.